

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Euthanasie v právním bezvědomí

Nepochybuji o tom, že fundovaný test právního vědomí dnešní populace ČR by přinesl řadu zajímavých zjištění. Bojím se ale, že také zjištění dost alarmujících, případně nehezkých. I bez takového průzkumu se zdá, že minimálně v některých oblastech je právní informovanost naší veřejnosti mírně řečeno nedostatečná. A nejde jen o ty spoluobčany, u kterých se ani příliš velká míra informovanosti jaksi nepřepokládá s ohledem na jejich celkové duševní ustrojení.

Pominu-li novináře, kteří si notoricky pletou dovolání s odvoláním a odcizení se zcizením, pak velmi zvláštní má veřejnost představu o presumpci neviny. Valná většina spoluobčanů dokáže ty dvě slova plynule vyslovit, vznikne-li diskuse o tom, jestli něco vyvedli nebo nevyvedli. Stejná většina si ale závěr o vině jiných bez problémů udělá na základě několika novinových článků nebo televizní reportáže a setrvává v něm s houževnatostí valdenských či adamitů. Totéž v bleděmodrém platí i sporech civilních, o kterých media referují. A to přesto, že zcela mimo veškerou diskusi žádná mediální informace není dost sdělná a zejména autentická, aby bylo možné i jen spekulovat o podstatě a významných okolnostech souzené věci.

Zřejmě poslední sondou do hlubin právního bezvědomí národa je podstatná část aktuální diskuse o euthanasii. Před více než rokem proběhla její první část v souvislosti s předloženým návrhem trestního zákona. Dlužno říct, že tehdy vcelku nesmyslně, protože nešlo o legalizaci asistované smrti, leč toliko o zakotvení specifické skutkové podstaty, která by byla postižitelná trestem do šesti let. Jen tak mimochodem, zatím nevím o tom, že by takový skutek byl souzen, ale jsem přesvědčen, že za okolností popsaných ve zmíněné skutkové podstatě by i dnes šel soud pod sazbu trestného činu vraždy, pokud by tak usmrcení na žádost bylo vůbec kvalifikováno. Z nového textu vládního návrhu trestního zákona již zmíněné ustanovení není, což je docela rozumné, leč problém žije svým životem dál.

Další fázi jeho veřejného řešení zřejmě odstartoval průzkum veřejného mínění, zpracovaný pro Mladou frontu dnes a zveřejněný 10.7. letošního roku. Dle zprávy MFD se dvě třetiny dotazovaných domáhají legalizace smrti ordinované lékařem. Jestli šlo o reprezentativní vzorek, pak to je další špatná zpráva o právní předvídatosti našich občanů, kteroužto právní předvídatost považují za součást právního vědomí. Nejde o to, zda v konečné fázi cosi jako euthanasie ano nebo ne. Podstatné je, že dílem dle výzkumu, dílem dle dalších ohlasů v médiích, se „pro“ bianco vyslovil velmi podstatný počet obyvatel ČR. Občanstvo tedy houfně souhlasí s tím, že až jim bude špatně, může jim někdo pomoci k smrti, aniž by alespoň rámcově znali, jak špatně jim bude muset být a za jakých dalších podmínek budou expedováni na hřbitov. A přitom musí být každému jasné, že zákonná licence na usmrcování lidí je hodně nebezpečný institut.

Bez ohledu na tristní zkušenosti s jinými úředními rituály, včetně těch justičních, které selhávaly a selhávají, si bůhví proč taková spousta lidí myslí, že zrovna v téhle oblasti se dá kodifikovat postup, který spolehlivě vyloučí, aby čas od času nebyl v rámci asistované smrti odpraven někdo, kdo o to až zase tak moc nestál.

Pokud se tahle vlna nepřezene a nevyšumí, na což to zatím nevypadá, čekají zřejmě právníky krušné časy. Diskuse o tom, zda k absolutnímu zákazu asistovat u něčí smrti, existuje nějaká alternativa, zřejmě dlouhodobě nemají smysl, pokud jejich součástí nebude i popis konstrukce mechanismů,

které by měly zabránit jejímu zneužívání. Jako memento takových úvah může sloužit třeba argument, který uplatnila anglická vláda ve sporu s paní Dianou Pretty, který rozhodl Evropský soud pro lidská práva 29.4.2002. V tomto sporu krom jiného zmíněná vláda namítala, že legalizace euthanasie na žádost by jistě vedla k provádění euthanasie nevyžádané. A každému právníkovi, který se někdy ve své praxi setkal se dvěma znaleckými posudky, jež se zabývaly týmž, ale došly k naprosto a diametrálně odlišným závěrům, musí být jasné, jak těžké je vyloučit, že se ten (nebo ti), kdo by o usmrcení rozhodoval, nedopustí tak fatálního omylu, jakého se zcela určitě musel dopustit minimálně jeden z obou zmíněných znalců. A to stále uvažuji v dimenzích omylu bona fide, a neuvažuji možnost, že odborný názor, který určí, zda je usmrcení lege artis, nebude aspirovat pouze na to, aby z kasovních důvodů vyhověl objednateli.

Tváří v tvář těmto faktům lze než vyslovit naději, že se buď podaří vymyslet nějaké řešení, které bude garantovat takřka 100% vyloučení možnosti zabíjení lidí, kteří zemřít nechtěli, anebo budou mít právníci dost odvahy na to, aby řekli, že něco takového v našich podmínkách není možné. A nebude to asi nic jednoduchého. Věcně jsou některé argumenty pro asistovanou smrt nesporně vážné a přesvědčivé. To připouštějí i někteří lékaři. Jen ty formality a tedy někteří právníci budou dělat obtíže. Alespoň doufám.

JUDr. Tomáš Sokol, advokát

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [K problematice zjišťování nemoci z povolání](#)
- [Novelizace zákona o léčivech – další krok k elektronizaci zdravotnictví a nenápadná, leč zásadní, nová povinnost hlásit ceny léčivých přípravků](#)
- [Svítá naděje na soulad postupu SÚKL při vnější cenové referenci se zákonem?](#)
- [Protipadělková regulace léčiv aneb co přináší za změny](#)
- [Úhrada poukazových zdravotnických prostředků z veřejného zdravotního pojištění](#)
- [Vynětí pozemní komunikace ze zimní údržby \(čili „Chodník se v zimě neudrží“\) podléhá soudnímu přezkumu](#)
- [Problematika příspěvku na péči rodičům dětí postižených cystickou fibrózou](#)
- [Nespravedlivost duality způsobu odškodňování při náhradě bolesti a ztížení společenského uplatnění](#)
- [Valorizace náhrad za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity k 1. 1. 2019](#)
- [Rok 2018 ve znamení legislativních změn a judikatorních výkladů problematiky poukazových rent – náhrad za ztrátu na výděлку](#)
- [Jaká jsou úskalí reklamy na léčivé přípravky?](#)